

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

نویسنده: لاریسا شسلر (LARISA SHESLER)

برگردان: ا. م. شیری

۲۱ دسمبر ۲۰۲۲

کشتی اتومی «اتحاد شوروی»

به مناسبت صدمین سالگرد تشکیل اتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروی

صدمین سالگرد تشکیل اتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروی فقط یک تاریخ رند از زمان ایجاد نوع جدید دولت نیست. هرگز در تاریخ بشریت به اندازه پس از انقلاب کبیر سوسیالیستی اکتوبر پیشرفت سریع در توسعه صورت نگرفته است. انقلاب‌های بورژوائی در ضخامت پایه‌های فئودالی به تدریج رشد کردند، حتی انقلاب فرانسه یک دهه به طول انجامید.

انقلاب ۱۹۱۷ روسیه بر هر گوشه، هر روستا و هر سکونتگاه دور افتاده تأثیر گذاشت، ماشین دولتی عظیم و دست و پا چلفتی ناپدید شد، تمامی سازوکارهای قدیمی حکومت، همه رشته‌هایی که اقتصاد کشور را به هم پیوند می‌داد، از هم گسست.

به همین دلیل، اکثریت قریب به اتفاق مهاجران فراری و گاردهای سفید که در جنگ داخلی شکست خوردند، به شکست اجتناب‌ناپذیر یک آزمایش بی‌سابقه اطمینان داشتند: به نظر آن‌ها، توده عامی و بی‌سواد کارگران و دهقانان نمی‌توانستند از عهده مدیریت یک کشور پهناور برآیند.

اما، بلشویک‌ها این آزمایش را ادامه دادند و اتحادیه جمهوری‌های سوسیالیستی شوروی را که نخستین نمونه ساختار آینده بشر تلقی می‌کردند، تشکیل دادند. سوسیالیسم فقط بر اساس یک دولت محافظت شده در برابر دشمنان خارجی

ساخته شد و اتحاد شوروی به چنین دولتی تبدیل گردید. شکست انقلاب‌ها در المان، هنگری، سلواکی و فنلاند تغییری در باور آن‌ها به پیروزی سوسیالیسم در اروپا ایجاد نکرد.

قرار بود اتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروی به الگوی نظم نوین جهانی، به پیشرو نظام سوسیالیستی جهانی تبدیل شود. در تاریخ جهان هیچ سابقه نداشت. برای اولین بار، کشوری که یک امپراتوری بود، به هسته دنیای جدید تبدیل گردید، بدون این که به اطراف و اکناف ظلم کند، بلکه، به آن‌ها انگیزه قوی برای توسعه داد.

اتحاد شوروی درست مثل یک کشتی ساخته شد.

ایده اقتصاد سوسیالیستی، راکتور هسته‌ای آن بود که قرار بود از رکودها و غوغای بحران‌های اقتصادی و نابرابری‌های طبقاتی عبور کند و حزبی که در ابتداء ابزار انقلاب بود، به حزب پیشران اصلی مدیریت تبدیل گردید. عبارات بسیار خوب آشنای همه در اتحاد جماهیر شوروی در دهه‌های ۲۰-۳۰ قرن بیستم: «حزب سکندار ماست!»، «ستالین سکنداری بزرگ است»، تأیید کرد که تصویر کشتی، مناسبترین تصویر است برای تعیین ویژگی‌های دولتی که در حال تشکیل بود.

ساختن پروژه دولتی نوین آسان نبود، انقراض دولت یکی از اصول اصلی مارکسیسم است. بازنگری در نقش و اهمیت دولت در طول جنگ داخلی، در زمانی که معلوم شد پیروزی انقلاب جهانی به تعویق افتاده است، صورت گرفت. ما نمی‌توانیم تصور کنیم که اگر جمهوری‌های جدید نه به عنوان اعضای برابر اتحادیه، بلکه به عنوان خودمختار به جمهوری سوسیالیستی فدراتیو روسیه ملحق می‌شدند، دولت کشور چگونه توسعه می‌یافت. اما کاملاً واضح است که ساختار مدیریت اتحاد جماهیر شوروی دستاورد بزرگ دولت‌سازی بود، که هم در برابر جنگ و هم در برابر اصلاحات احمقانه خروشچوف از آزمون گذشت. هرم مدیریت ایجاد شده با ساختارهای نظارتی و بازخورد-ارگان‌های حزبی، نهادهای نظارتی اتحادیه‌های کارگری، نظارت مردمی حل مشکلات را در هر سطحی، در همان سطح امکان‌پذیر می‌نمود. در زمان اتحاد شوروی، حل و فصل مسائل مهم مرتبط با زندگی روزمره مردم در سطح دبیران کمیته‌های حزبی ایالتی براحتی ممکن بود و هیچ نیازی به درخواست جمعی از رئیس دولت نداشت.

برای درک این که ارمان اتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروی برای مردمی که در آن زندگی می‌کردند، چه بود، کافی است تاجیکستان امروزی را با کشور همسایه آن- افغانستان که هیچ تصویری از سوسیالیسم نداشت، مقایسه کنیم. صد سال پیش، مسافری که از رود پنج (رود مرزی بین افغانستان و تاجیکستان. م.) عبور می‌کرد، اصلاً متوجه نمی‌شد که از کشوری خارج شده و به کشور دیگری وارد شده است. در روسیه، تاجیکستان به عنوان یک کشور فقیر آسیای میانه شناخته می‌شود که جمعیت آن در جست و جوی کار به روسیه می‌روند. با این حال، برای دهقانان افغان «آنسوی رود پنج»، حتی تاجیکستان نسبتاً فقیر نیز که تقریباً در هر روستا بیمارستان و زایشگاه، برق و آموزش همگانی برای کودکان وجود دارد، چیزی دست نیافتنی است. این شکاف عظیم بین دو کشور همسایه در زمان اتحاد جماهیر شوروی شکل گرفت.

در ترکیه، متوسط درآمد سرانه در اواسط دهه ۱۹۸۰ بسیار کمتر از گرجستان شوروی بود و میانگین تحصیلات و طب و بهداشت حتی قابل مقایسه با گرجستان نبود. اما امروز ترکیه، همسایه ثروتمند و حامی همان گرجستان است که در طول سال پس از تجزیه اتحادیه به دامن فقر افتاده و به استان شمالی فقیر ترکیه تبدیل شده است.

روسیه پیش از قرن بیستم، هرگز کشوری پیشرفته در علم و فناوری نبود، اما اتحاد جماهیر شوروی در تسخیر فضا، در توسعه فناوری هسته‌ای، در ساخت هواپیما، در اکتشاف قطب جنوب و در ده‌ها عرصه دیگر پیشرو بود. گسترش سریع آموزش برای کل جمعیت کشور، پایه و اساس این پیشرفت تاریخی را تشکیل می‌داد.

در امپراتوری روسیه در سال ۱۹۱۴، حدود ۲۳۰ هزار کودک- کمتر از ۲٪ از کودکان در سن مدرسه، در مدارس ابتدائی و متوسطه تحصیل می‌کردند. حدود ۱۰۰ هزار دانشجو نیز در دانشگاه‌ها و دانشکده‌های فنی تحصیل می‌کردند. اما و در سال ۱۹۲۶ تعداد دانش‌آموزان شوروی از ۱۰ میلیون نفر فراتر رفت. ده سال بعد، تعداد دانشجویان در دانشگاه‌ها، دانشکده‌های فنی- حرفه‌ای، آموزشی و پزشکی ۱۰ برابر شد. این، یک انقلاب فرهنگی عظیم بود.

از میان این دانش‌آموزان و دانشجویان لشکر بزرگ مخترعان و دانشمندان بیرون آمد، که علوم و فنون با شکوه اتحاد شوروی ایجاد کردند. در عین حال، هر یک از ۱۵ جمهوری شوروی دارای دانشگاه‌ها، مؤسسات پزشکی، مراکز تحقیقاتی خاص خود بودند. نسبت دانش‌آموزان در جمهوری‌های ملی غالباً، بیشتر از جمهوری سوسیالیستی فدراسیون روسیه شوروی بود.

و یکی دیگر از ویژگی‌های تاریخی اتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروی، واقعیت بی‌سابقه آن بود. با وجود ترکیب چند ملیتی و تعداد قابل توجه اشتباهات در تعیین مرزهای ارضی و اداری، درگیری‌های بین قومیتی در اتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروی غیرقابل تصور بود. این کشور یک نمونه از برابری واقعی فرصت‌ها برای همه خلق‌ها و ملیت‌ها بود.

در صدمین سالگرد تشکیل اتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروی، قصد ندارم اشتباهات غم‌انگیز در تاریخ این کشور، تصورات غلط در تعیین مسیر حرکت این کشتی هسته‌ای را به یادها بیاورم. متأسفانه، سرنوشت هر کشتی، حتی قدرتمندترین آن‌ها، اگر سکاندار آن کسی باشد که کشتی را عمداً به سوی صخره‌ها هدایت کند و کسی در اطراف نباشد که بتواند این شخص را متوقف کند، از پیش معلوم است، گوربچوف چنین «سکانداری» بود. در این مرحله، نظام حکومتی از هم گسست...

قطعاً من تنها کسی نیستم که معتقدم واقعیت شکل‌گیری و توسعه اتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروی و همچنین، مسیر سی ساله پس از انحلال اتحادیه، همه ما را به چنین نتیجه‌گیری وامی‌دارد، که اتحاد شوروی، نه گذشته، بلکه آینده روسیه است.

نقل از [تارنمای بنیاد فرهنگ ستر اتیژیک](#)

مطالب مرتبط:

- [\(کتاب\) دوره ستالین به گواهی آمار و ارقام](#)
- [پهودا قیل از هر کسی به خود خیانت می‌کند](#)
- [میخائیل گرجیوف، سمبل جهان تک قطبی مرد](#)

۲۸ آذر - قوس ۱۴۰۱